

מבט לאיראן
28 ביוני - 12 ביוני 2015
ד"ר רז צימט

עיקרי הדברים

- ✓ באיראן צוינו אירועי "יום ירושלים העולמי" המתקיימים מדי שנה ונועדו לבטא את תמיכת איראן והעולם המוסלמי בעניין הפלסטיני וב"שחרור ירושלים". אירועי היום סיפקו גם השנה במה להסתה קשה נגד ישראל.
- ✓ בכיר איראני הצהיר, כי איראן מוכנה להיכנס למלחמה ישירה בעיראק אם דאעש יתקדם לעבר המקומות הקדושים לשיעה.
- ✓ איראן מכחישה את טענות ממשלת ירדן בנוגע למעצר פעיל בכוח קדס של משמרות המהפכה בחשד שתכנן לבצע פיגוע טרור בממלכה.

הצהרות בכירים איראנים בנוגע למעורבות איראן באיזור

■ נשיא איראן, חסן רוחאני, אמר בנאום בפני מפקדים צבאיים כי איראן אינה מבחינה בסיוע שהיא מעניקה למדינות האזור הניצבות בפני תוקפנות מצד הטרוריסטים בין שיעים לסונים ובין תימן, סוריה, לבנון, עיראק או פלסטין. הוא ציין כי איראן ניצבה תמיד לצד "המדוכאים" ברחבי העולם ותעשה זאת גם בעתיד (אתר הנשיא, 27 ביוני 2015).

■ מפקד משמרות המהפכה לשעבר ויועצו הבכיר של מפקד הכוחות המזוינים האיראנים, יחיא-רחים צפוי (Yahya Rahim Safavi), הצהיר, כי איראן מוכנה להיכנס למלחמה ישירה בעיראק אם דאעש יתקדם לעבר המקומות הקדושים לשיעה. בכינוס בעיר כראג' (Karaj) אמר צפוי כי "משולש הרשע"

המורכב ממדינות המערב, הציונות וחלק ממדינות ערב חותר באמצעות פעילותו באזור בשנים האחרונות לחסל את יכולותיהן האנושיות והכלכליות של מדינות ציר ההתנגדות, לחזק את ביטחון ישראל, לפצל חלק ממדינות האסלאם, למנוע את התפשטות ההתעוררות האסלאמית ולמכור נשק במיליארדי דולרים למדינות האזור. הוא אמר, כי תמיכת איראן במאבקן של עיראק וסוריה נגד דאעש נועדה למנוע את התקדמותו לעבר גבולותיה שתסכן את ביטחונה (תאבנאכ, 28 ביוני 2015).

■ יועצו של המנהיג העליון לעניינים בינלאומיים, עלי-אכבר ולאיתי (Ali-Akbar Velayati), אמר בריאיון ליומון כיהאן (Kayhan), כי נציגי איראן, עיראק וסוריה ייפגשו בקרוב כדי לדון בדרכים לשתף פעולה נגד קבוצות הטרור הנתמכות, לדבריו, על-ידי ארצות-הברית, ישראל והמדינות "הריאקציוניות" באזור.

■ בהתייחסו למצב בסוריה אמר ולאיתי, כי הוא משוכנע, היום אף יותר מבעבר, שהמשטר הסורי יצליח להחזיק מעמד ולשרוד לנוכח הלחצים מצד הטרוריסטים ותומכיהם. הוא ציין, שהעם הסורי תומך בממשלתו ומודע לחשיבותה בשמירת לכידותה הטרטוריאלית של סוריה והאינטרסים הלאומיים שלה.

■ בנוגע למצב בתימן אמר ולאיתי, כי איראן היא המדינה היחידה בעולם התומכת בצורה גלויה וחד-משמעית בעם התימני. המלחמה נגד העם התימני מתנהלת באוויר, בים וביבשה ואף מדינה אינה תומכת בתימן כפי שאיראן עושה זאת. הוא ציין, שמשרד החוץ האיראני נחוש להתייבב לצד העם בתימן, אם כי גיבוש קואליציה נגד המלחמה בתימן דורש זמן (כיהאן, 4 ביולי 2015).

■ חסין המדאני (Hossein Hamedani), המשמש כסגן מפקד מפקדת אמאם חוסיין במשמרות המהפכה, אמר בטקס לזכרם של חללי משמרות המהפכה ממלחמת איראן-עיראק, כי היה זמן בו היעד הגדול ביותר של איראן היה להגיע לבצרה שבעיראק, ואף הוא לא מומש, ואילו כיום איראן נלחמת נגד אויבי האסלאם לא רק בבצרה כי אם גם בבגדאד, בסמארה ולחופי הים התיכון.

חסין המדאני בזכות הנוכחות האיראנית בעיראק הוקמו מיליציות העממיות, כפי שהדבר היה גם בסוריה, ולכוח זה יש תפקיד משמעותי בניצחונות נגד הארגונים הסונים הקיצוניים ובמניעת נפילתה של בגדאד (דפאע פרס, 8 ביולי).

מעורבות איראן בסוריה

■ נשיא סוריה, בשאר אסד, חתם על חוק המאשר קבלת קו אשראי בשווי מיליארד דולר מאיראן. קו האשראי האיראני ניתן לסוריה בהתאם להסכם אשראי שני, שנחתם בחודש מאי בין בנק המסחר הסורי לבנק פיתוח היצוא של איראן ואושר בשבוע שעבר על-ידי הפרלמנט הסורי. האשראי אמור לשמש את המשטר הסורי לייבוא סחורות ולמימון פרויקטים. הסכם האשראי הראשון בין שתי המדינות בשווי 3.6 מיליארד דולר נחתם ביולי 2013 ושימש את המשטר הסורי בעיקר לייבוא נפט (סאנ"א, 8 ביולי 2015).

■ לוחם מחטיבת פאטמיון (המתנדבים האפגאנים הפועלים בשירות משמרות המהפכה בסוריה) שנהרג בסוריה נקבר ב-9 ביולי 2015 בעיר משהד. לא נמסר מתי נהרג הלוחם (פארס, 9 ביולי 2015).

מעורבות איראן בעיראק ובירדן

■ הרוג איראני נוסף בעיראק: אמין שוכי (Amin Shoki) מהעיר סוסנגרד (Sousangard) במחוז ח'וזסתאן, נהרג מאש דאעש בעיראק (אבנא ניז, 27 ביוני 2015).

■ מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני (Qasem Soleimani), שב בסוף יוני 2015 לאיראן לאחר ששהה לאחרונה בעיראק. במהלך שהותו באיראן השתתף סלימאני בטקס לזכרם של ארבעה אנשי משמרות המהפכה שנהרגו בשבועות האחרונים במסגרת הלחימה בסוריה (אלף, 30 ביוני 2015).

בימים האחרונים התפרסמו ברשתות החברתיות תמונות המעידות, לכאורה, כי סלימאני שב לעיראק.

דף הפייסבוק: Haj.Qasem.Soleimani, 6 ביולי 2015

■ האתר אלערבי אלג'דיד (al-Arabi al-Jadid) הפועל מלונדון בערבית, דיווח מפי מקורות מדיניים וצבאיים עיראקים בכירים, כי כוחות ממשמרות המהפכה ייטלו חלק משמעותי בקרבות הצפויים בזמן הקרוב במחוז אלאנבאר (al-Anbar) הנשלט על-ידי דאעש. שר עיראקי בכיר מסר לאתר שראש ממשלת עיראק, חידר אלעבאדי (Haydar al-Abadi), הסכים בלחץ המיליציות העיראקיות לאפשר השתתפות של כ-4,000 לוחמי משמרות המהפכה בלחימה בעקבות כישלון הצבא העיראקי והמיליציות המקומיות לשחרר את המחוז משליטת דאעש. הוא מסר שחלק מכוחות משמרות המהפכה כבר הגיעו לאלאנבאר וחלקם ייכנסו לאזור לצד כוחות הצבא העיראקי והמיליציות העממיות. מחמד פרחאן אלפהדאוי (Muhammad Farhan al-Fahdawi), אחד מראשי השבטים באלאנבאר, עדכן, כי לוחמי משמרות המהפכה הגיעו לבסיס אלמזרעה (al-Mazra'ah) הנמצא צפונית לאלפלוג'ה (al-Fallujah) ופרסו טילים וארטילריה כבדה (אל-ערבי אל-ג'דיד, 30 ביוני 2015). מהימנות הדיווח באתר אינה ברורה ואין לו אישור ממקור אחר.

■ איוב פאלח חסן אלרביעי (Ayyub Hassan Faleh al-Rubaie) המכונה אבו-עזראא'יל (Abu-Azrael), מפקד בגדודי האמאם עלי, אחת המיליציות העיראקיות הפועלות נגד דאעש, תועד בימים האחרונים בתקשורת האיראנית במהלך ביקור שקיים בעיר משהד שבאיראן. אבו-עזראא'יל, המכונה גם "הרמבו של עיראק", זוכה לאהדה ציבורית רחבה, בעיקר ברשתות החברתיות, בזכות דימויו כלוחם אמיץ לב במאבק נגד לוחמי דאעש.

■ יו"ר המועצה לקביעת האינטרס של המשטר, עלי-אכבר האשמי רפסנג'אני (Ali Akbar Hashemi Rafsanjani), אמר בריאיון לעיתון אלופאק (al-Wefaq) היוצא לאור באיראן בשפה הערבית, כי איראן מייחסת לעיראק אותה החשיבות שהיא מייחסת לעצמה. רפסנג'אני התייחס לקשרים ההיסטוריים בין שתי המדינות ולחשיבותה הדתית והגיאוגרפית של עיראק עבור העם האיראני. הוא אמר, כי הסיוע האיראני לעיראק משמעותי וכי איראן מסייעת לעיראק בכל דבר הדרוש לה. הוא ציטט מדברי נשיא עיראק לשעבר, ג'לאל טאלבאני, שאמר, שעיראק אינה רואה באיראן כל איום או סכנה וכי איראן הצילה את עיראק וסייעה לה. הוא הדגיש שאין לאיראן כל שאיפות בעיראק וכי היא רואה בביטחונה של עיראק את ביטחונה שלה (אילנ"א, 5 ביולי 2015).

■ ממשלת ירדן מסרה בימים האחרונים, כי עצרה פעיל בכוח קדס של משמרות המהפכה בחשד שתכנן לבצע פיגוע טרור בממלכה. העיתון הירדני "אל-ראי" (al-Rai) דיווח (6 ביולי) כי הפעיל הוא אזרח עיראקי המחזיק גם באזרחות נורבגית. הוא נתפס כשברשותו 45 ק"ג חומר נפץ והוא מואשם בהסתרת כמות גדולה של חומר נפץ ובתכנון לבצע פעולות טרור בממלכה.

■ בכתבה שהתפרסמה באתר אלח'ליג' אלג'דיד (www.thenewkhalij.com, 8 ביולי) נמסר, כי החשוד, ח'אדם אלרביעי (Khadem al-Rubaie), עבד בשנות התשעים במחלקה למבצעי חוץ במודיעין האיראני והיה מעורב, בין היתר, בהתנקשות בחייו של ראש ממשלת איראן לשעבר, שאפור בח'תיאר (Shapour Bakhtiar) בשנת 1991 בפאריס. בשנות השמונים פעל אלרביעי בשירות המועצה העליונה של המהפכה האסלאמית בעיראק שפעלה בחסות איראנית נגד משטרו של צדאם חוסיין.

■ דובר משמרות המהפכה, רמזאן שריף (Ramazan Sharif), הכחיש את טענת ירדן ואמר, כי היא מהווה חלק מ"פוביה ותעמולה" נגד איראן (AP, 7 ביולי 2015). מקור במשרד החוץ האיראני הכחיש, אף הוא, את הטענה ואמר, כי מדיניות איראן מבוססת על כבוד מלא לביטחון, יציבותן ושלמותן הטריטוריאלית של מדינות האיזור (אירנ"א, 7 ביולי 2015).

מעורבות איראן בתימן

■ סגן שר החוץ לענייני ערב ואפריקה, חסין-אמיר עבדאללהיאן (Hossein Amir Abdollahian), הכחיש דיווח שפרסמה רשת הטלוויזיה אלערביה לפיו כמה יועצים צבאיים איראנים נהרגו בתימן. הוא טען, כי אין לאיראן אף יועץ צבאי במדינה בתימן וכי פעילות שגרירות איראן בצנעא נעשית באופן גלוי ורשמי (איסנ"א, 4 ביולי 2015).

■ סגן ראש אגודת הסהר האדום האיראני לעניינים בינלאומיים והומניטאריים, שהאב אלדין מחמדי אראקי (Shahabeddin Mohammadi Araqi), הצהיר, כי האגודה מוכנה לשלוח ספינה נוספת הנושאת מעל 140 טון סיוע לתימן דרך עומאן לאחר תיאום נדרש. הוא ציין, כי הסהר האדום הקים מרכז לוגיסטי בנמל צלאלה (Salalah) בעומאן ושלח לאיראן רשימת ציוד דרוש עבור תימן (פארס, 29 ביוני 2015). יוזכר, כי במחצית חודש מאי שלחה איראן את ספינת הסיוע איראן שאהד ועליה 2,500 טונות של מזון, מים, תרופות, אוהלים ושמיות לתימן. המשלוח הועבר ליעדו בעיכוב משמעותי לאחר שאיראן נאלצה לאפשר לפקחי האו"ם בג'בוטי לבדוק את המטען שעל סיפון הספינה.

■ יו"ר אגודת הצדקה ע"ש האמאם ח'מיני, פרויז פתאח (Parviz Fattah), מסר, כי האגודה פתחה שני חשבונות בנק לאיסוף תרומות עבור אזרחי תימן. כמו כן עדכן פתאח על הקמת מטה סיוע לאזרחי תימן המורכב מנציגי גופים איראנים שונים, ובהם רשות השידור, הבסיג' ואגודת הסהר האדום. הוא ציין כי בתאריכים 10 עד 18 ביולי 2015 יצוין באיראן שבוע הסולידריות עם אזרחי תימן שבמהלכו יוכלו אזרחים להעביר תרומות באמצעות חשבונות הבנק שנפתחו לשם כך ויישאו פתוחים גם לאחר מכן. ב-16 ביולי 2015 יוכלו האזרחים להעביר למסגדים ולבסיסים מוצרים שונים לטובת הנזקקים בתימן (תסנים ניוז, 6 ביולי 2015).

מעורבות איראן בזירה הפלסטינית

■ ב-10 ביולי 2015 צוין באיראן "יום ירושלים העולמי". אירועי יום ירושלים מתקיימים מדי שנה מאז שנת 1979 על-פי החלטת מכונן המהפכה האסלאמית, איתאללה ח'מיני, ונועדו לבטא את תמיכת איראן והעולם המוסלמי בעניין הפלסטיני וב"שחרור ירושלים". ערב יום ירושלים קראו בכירים איראנים לאזרחים להגיע בהמוניהם לתהלוכות המתקיימות במרכזי הערים. תהלוכות יום ירושלים התקיימו השנה בצל המערכה הנמשכת בסוריה, בעיראק ובתימן. על רקע ההתפתחויות במדינות אלה הדגישו בכירים איראנים את הצורך לציין דווקא את יום ירושלים על מנת להעביר מסר ברור לפיו איראן והעולם המוסלמי לא זנחו את הנושא הפלסטיני על אף האתגרים הניצבים בפניהם מצד הטרור האסלאמי הסוני. התהלוכות השנה כללו לצד קריאות גנאי והסתה כנגד ישראל וארצות-הברית גם קריאות נגד ערב הסעודית על רקע פעילותה הצבאית הנמשכת בתימן.

■ בהודעת הסיכום, שהתפרסמה בתום אירועי יום ירושלים, נאמר, כי שאלת פלסטין, שחרור ירושלים והמאמץ למחיקת "הגידול הסרטני ישראל" נמצאים בראש סדר העדיפויות של העולם המוסלמי וכי הדרך היחידה לפתרון בעיית פלסטין היא באמצעות משאל עם לקביעת עתיד פלסטין ושיבת הפליטים הפלסטינים לארצם. ההודעה כללה השנה בנוסף להצהרת מחויבות לעם הפלסטיני ולמאבק ל"שחרור ירושלים" גם הבעת תמיכה במאבק מדינות האזור נגד הקבוצות הסוניות הרדיקליות. מארגני יום ירושלים הגדירו את פשעי דאעש בעיראק, בסוריה ובלוב ואת המתקפות הסעודיות נגד תימן כמזימות וכ"מלחמת שליחים" המנוהלת על-ידי ארצות-הברית וישראל במטרה ליצור פילוג בקרב המוסלמים ולהבטיח את ביטחונה של ישראל. ההודעה גם הביעה תמיכה בצוות המשא ומתן הגרעיני של איראן וקראה למנהלי המשא ומתן לכבד את "הקווים האדומים" שהתווה המנהיג העליון ולהגן על זכויות הגרעין של איראן (פארס, 10 ביולי 2015).

■ ערב יום ירושלים קרא הנשיא חסן רוחאני לאזרחי איראן לבטא בתהלוכות היום את שנאתם כלפי "המשטר הציוני" והכוחות הטרוריסטיים הפועלים באזור. הוא ציין, כי השתתפות האזרחים בתהלוכות בזמן המשא ומתן הגרעיני תעיד על תמיכתם בזכויותיהם ובכבודם וכי ככל שהתהלוכות תהיינה מרשימות יותר, כבוד האומה האיראנית ועוצמת המשטר ייראו יותר בעיני העולם (פארס, 8 יולי 2015).

Photo: Dariush Askari

Fars News Agency

■ יועצו הבכיר של נציג המנהיג במשמרות המהפכה, ידאללה ג'ואני (Yadollah Javani), הכריז, כי יום ירושלים הוא יום האחדות והסולידריות של המוסלמים בעולם נגד הציונות. הוא אמר, כי השתתפות אזרחי איראן בתהלוכות היום תעביר מסר לאוהבי המהפכה האסלאמית ולאויביה כי העם האיראני דבק בערכי המהפכה אף יותר מבעבר וכי איראן לא תיכנע לסחטנות או אימים ולא תחדל מתמיכתה במדוכאי העולם, ובמיוחד בעם הפלסטיני. ג'ואני הוסיף כי אויבי האסלאם, ובראשם הציונים והסעודים, מנסים להשכיח את יום ירושלים וכי יום זה צריך לשמש עדות לכך שההתפתחויות במזרח התיכון לא ידחקו לשוליים את סוגיית ירושלים המהווה סוגיה ראשונה בחשיבותה עבור העולם המוסלמי (תסנים ניז, 6 ביולי 2015).

Photo: Sajad Padash

Fars News Agency

■ אחראי יחסי הציבור במשמרות המהפכה וראש מטה מנגנון האנטיפאדה וירושלים, רמזאן שריף (Ramazan Sharif), אמר במסיבת עיתונאים, כי יום ירושלים העולמי יוכיח שוב, שהאומה האסלאמית ניצבת נגד אויביה המשותפים: ארצות-הברית והמשטר הציוני, וכי האירועים הקשים המתחוללים בחלק ממדינות האזור, ובהן: עיראק, סוריה ותימן, לא יגרמו לה לזנוח את פלסטין

הניצבת בראש סדר העדיפויות של העולם המוסלמי. ההקדמה לחיסול ישראל ולעידן סוף "המשטר הפושע הציוני" הגיעה, אמר שריף. לא רק אלפי הטילים של חזבאללה, חמאס ויתר תאי ההתנגדות, אלא גם חולשתה של ישראל, חילוקי הדעות הפנימיים וארעיותם של היהודים המתגוררים בה, מצלצלים בפעמוני מותו וקריסתו של המשטר הזה והעולם צריך להיערך למשבר הפוסט-ציוני (תסנים ניוז, 7 ביולי 2015). שריף התייחס גם לסיוע האיראני לפלסטינים ואמר, כי זוהי זכותה של איראן להגיש סיוע בייעוץ לקבוצות ההתנגדות הפלסטיניות וכי הקבוצות הפלסטיניות אינן תלויות בסיוע האיראני ופיתחו יכולות צבאיות בעצמן כדי להיאבק בישראל (ספאה ניוז, 9 ביולי 2015).

■ ממשל חמאס הודיע בשבוע שעבר על פירוק תנועת צאברין (Saberin), שפעלה בשנה האחרונה ברצועת עזה בחסות איראנית והפעילה שורת ארגוני צדקה דתיים שיעים במימון איראני (האתר ערבי21, 6 ביולי 2015).

את החלטת חמאס הנובעת, ככל הנראה, בעיקר מסיבות פנים-עזתיות, ניתן לראות גם על רקע המתיחות הנמשכת בין איראן להנהגה המדינית של חמאס מאז פרוץ מלחמת האזרחים בסוריה. בשעה שטהראן העמיקה את מעורבותה בסוריה באמצעות תמיכה במשטרו של הנשיא אסד, הפנתה חמאס עורף לאיראן והצהירה על תמיכתה באופוזיציה הסורית.

נפילת שלטון תנועת האחים המוסלמים במצרים בקיץ 2013 ומבצע "צוק איתן" עוררו תקוות מחדשות בטהראן בנוגע לאפשרות לשקם את יחסיה עם חמאס בדרך להשגת דריסת רגל מחדשת ברצועת עזה ולהגברת השפעתה בזירה הפלסטינית. במהלך השנה האחרונה התפרסמו מספר דיווחים בנוגע לכוונת מנהיג חמאס, ח'אלד משעל, לבקר בטהראן. במקביל דיווחו מקורות בעזה, כי מנהיגי חמאס דנו באפשרות לחדש את הקשרים עם איראן לנוכח הצורך שחשים ראשי הארגון בסיוע איראני בשיקום תשתיות הארגון שנפגעו במהלך המערכה האחרונה בעזה. אלא שעם תחילת מבצע "סופה נחרצת" פרסמה חמאס הודעת תמיכה בנשיא תימן המודח והביע

למעשה תמיכה במתקפה הסעודית. הודעה זו נתפסה בעיני איראן כסטירת לחי מצד חמאס וכעדות להעדפתה את קידום קשריה עם ערב הסעודית והמחנה הסוני על פני הידוק קשריה עם טהראן. הקשר בין איראן לזרוע הצבאית של חמאס נמשך, עם זאת, חרף המתיחות ברמה המדינית.

פעילות דתית והסברתית איראנית בעולם

■ חג'ת אל-אסלאם אחמדי שאהרח'תי (Hojjat-ul-Islam Ahmadi Shahrakhti), מטיף במכללה הדתית בקום, הגיע בסוף יוני 2015 לביקור באינדונזיה. הביקור כלל הרצאות דת בפני מאמינים מוסלמים (שיעים וסונים) ברחבי המדינה, ביקורים אצל אנשי דת שיעים מקומיים ובמסגדים ופגישות עם אנשי תרבות ותקשורת (חוזה ניז, 30 ביוני 2015).

■ חג'ת אל-אסלאם מחמד אל-חסון (Hojjat-ul-Islam Mohammad al-Hassoun), ראש המרכז למחקרי אמונה בקום (Qom) שבאיראן, ביקר במהלך חודש רמז'אן בתאילנד ונפגש עם שיח' עזיז פיתאכ כומפול (Aziz Pitak-Kumpol), מנהיגם הרוחני של המוסלמים בתאילנד. השניים דנו בצורך לקיים דיאלוג דתי בין השיעים לסונים וסיכמו על ביקור קרוב של מנהיג המוסלמים בתאילנד באיראן (חוזה ניז, 7 ביולי 2015).

